

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-301-2-25>

Максимів Мар'яна, старший науковий співробітник
ЛНГМ ім. Б. Г. Возницького

Натюрморт у творчості художників «школи Сельських» 50–70-х років: стилістичні пошуки (на основі колекції ЛНГМ ім. Б. Г. Возницького)

Ключові слова: натюрморт, школа Сельських, «образ в образі», алегоричні роздуми, символічний світ, абстрактні мотиви, світ речей.

Maryana Maksimiv, senior fellow researcher
of the Borys Voznytsky Lviv National Art Gallery

Still life in the work of artists of the “Selski school” in the 1950s–70s: stylistic searches (based on the collection of the Borys Voznytsky Lviv National Art Gallery)

Abstract: The peculiarities of stylistic and formal searches of Lviv artists from the “Selski school” in the still life genre of the 1950s–70s are considered. The concept of school has been expanded beyond Roman Selskyi’s teaching practice. The main themes, plots and symbolic meanings in still lifes by Roman and Margit Selskyi, Volodymyr Patyk, Karlo Zvirynskiy, Petro Markovych and Zenoviy Flinta are outlined.

Key words: still life, Selski school, “image within an image”, allegorical reflections, symbolic world, abstract motifs, world of things.

Особливістю натюрморту ХХ ст. стала певна форма протесту, відхід від сюжету, натомість зосередження на баченні автора, його осмисленню простих речей, трансформації візуального досвіду у певні символи та знаки. Власне, у такий спосіб художники ХХ ст. створювали власне відчуття реальності.

З іменем Романа Сельського асоціюється не лише творча, але й педагогічна діяльність. Саме його знаменита постать наставника визначала «мистецьке обличчя» Львова 1950–1970-х рр. В Львівському художньо-промисловому училищі та Львівському інституті декоративного та прикладного мистецтва художник вів заняття з живопису і композиції.

«Салон Сельських» – так неофіційно називалися зібрання львівської інтелігенції у домі подружжя Сельських, де формувалися «позаінституційні» засади мистецької школи, умовно окресленої як «школа Сельських». Вона розширювала поняття педагогічної діяльності Романа Сельського в Інституті, а завдяки вільному невимушеному спілкуванню про новітні напрямки мистецтва, щорічним подорожам на пленер

Section 1. Challenges of studying Ukrainian art from ancient times to the beginning of the 20th century

в Карпати та на Південь України, не обмежувалася лише студентами, а навпаки – творила широке коло мистецького впливу у житті Львова.

Саме натюрморт став промовистим жанром через який рефлексували львівські художники «школи Сельських» над природою речей. Здебільшого у цих натюрмортах спільною рисою Романа та Маргіт Сельської, Володимира Патики, Карла Звіринського, Зеновія Флінти, Петра Марковича та ін. було вирішення колористичних та композиційних живописних завдань. На противагу офіційним засадам «соцреалістичного» мистецтва, художники промовляли мовою французьких постімпресіоністів, власними інтерпретаціями класики голандського натюрморту, яскравим колоритом, абстрактними чи сюрреалістичними композиціями. Проте, їхня «творча мова» спиралася на багатий візуальний досвід споглядання української народної культури, що спостерігаємо як в певних образах та символах, так і в самому кольорі.

Натюрморти художників «школи Сельських» стали свідченням часу через своєрідне символічне та емоційне забарвлення, композицію, колір, в які автори вкладали власне переживання епохи.

Популярними стали метафізичні та алегоричні роздуми, через натюрморти «образ в образі» у роботах Романа Сельського, Карла Звіринського, Володимира Патики та Маргіт Сельської. Особливо ця тема втілювалася в «нагромаджених» предметах у натюрмортах Карла Звіринського.

Тема прочиненого вікна, дверей або поєднання кількох жанрів зустрічаємо у творах Романа Сельського, Маргіт Сельської, Карла Звіринського, Зеновія Флінти.

Зовсім інший, глибоко символічний світ натюрморту «школи Сельських», в якому зустрічаємо мотиви народного мистецтва: свічники іграшки, вишиті рушники, ткани верета, коралі, народні іграшки, мальовані ікони, гуцульський посуд та багато інших не зрозумілих офіційному «соцреалізму» деталей, через які художники роздумували над «природою речей» в українській культурі. Саме на пленері, в Дземброні, Косові, Криворівні створювалися ці натюрморти 1960–1970-х рр.

Традиційні сюжети та образи, що беруть початок від голандського натюрморту XVII ст., такі, як книга, музичний інструмент, ваза з квітами та фруктами, з'являються у Сельського, Патики, Звіринського, Сельської та Флінти.

Абстрактні мотиви, що трансформуються в композицію з кольорових площин, і лиш віддалено нагадують світ «речовості», споглядаємо у творах Марковича, Подружжя Сельських, Звіринського, а особливо присутні вони у Флінти.

Філософське розуміння світу речей, надання йому символічного змісту, промовляння через ці образи та сюжети, особливо вирізняло львівських художників «школи Сельських» у 50–70-х рр. на тлі засилля соцреалізму в мистецтві того часу.

